

NOVOTNY TIHAMÉR

Történet

A képzőművészet ünnepe Szolnokon

I. A VI. SZOLNOKI BRONZSZOBRÁSZATI SZIMPÓZIUM KIÁLLÍTÁSA (Aba-Novák Agóra Galéria, 2019. október 19 – december 15.)

A XVIII. Magyar Festészet Napja című, országos kiállításorozat keretei között – azaz jelen esetben a *Történet* gyűjtőszavú két helyszínes monstre tárlatba szerkesztve – került megrendezésre a VI. Szolnoki Bronzszobrászati Szimpózium idei nyolc résztvevőjének tárlata, amelyet három agilis, a negyvenedik életévét még be nem töltött, érett fiatalember – Gilly Tamás, Baráth Fábián és Boros Miklós János – szervezett és rendezett. A saját maguk által összeállított és működtetett ideiglenes szolnoki öntödéjükben (amely jelen pillanatban egy használaton kívüli iskola udvarán található) leginkább a viaszveszejtési technikával készített legújabb munkáikat tették közszemlére az Aba-Novák Agóra Galériában.

Itt tehát egy olyan térben állunk, ahol a háromdimenziós szobrok tér-idő történeteit a két-dimenziós festett képek tér-idő eseményei, elbeszélései veszik körül. Bár nem alakul ez másként a Szolnoki Képzőművészeti Társaság *Történet* hívószavú központi tárlatán sem a volt zsinagóga épületében, ahol egy hasonló szellemi, gondolati, esztétikai, filozófiai erőterben – és még hosszasan sorolhatnánk a bűvölő címszavakat – bolyonghatunk majd önfeledten örömködve vagy éppen álmélikodóan botladozva a látott és hozzáköltött valóságok labirintusában. A túl sok, majdnem egyidejű esemény miatt csak röviden beszélnek az itt kiállító nyolc szobrász művészetéről.

Az 1984-ben Kecskeméten született **Gilly Tamás** a helyi szakközépiskolás mesterei közé sorolja többek között az erdélyi származású Lakatos Pál Sándor szobrászművészt, egyetemi éve alatt pedig Farkas Ádámot, Karmó Zoltánt és Gálhidy Pétert. Ez kétségtelenül egy nagyszerű mestergárda, egy – az elhivatottságot és a minőségi szakmai ismereteket egyaránt szuggeráló-átadó – kitűnő névsor. Megfigyelhető, hogy Gilly bronzból, alumíniumból és fából készített korai *Lábfej* sorozatában már úgy egyszerűsít, hogy közben valami meglepőt is hozzátesz a kiinduló formához. Például a stilizált lábfejhez a sámfát, a lábfej-sámfához a cipőkanalat, s a háromból egy negyedik entitást képez, varázsol elének. Sőt, a korábbi *Függőn* című *faplasztikája* (!) azt bizonyítja, hogy egy egyszerű használati eszköz is lehet a szobrászat önmagára mutató, bár azt kétségtelenül átminősítő, átnevező tárgya. Hasonlóképpen a *Fakarika* jelölésű műve pedig – amely nem más, mint egy Andrassy úti kivágott platánfa egyetlen megmaradt „évyűrűje” – egy fájdalmasan és elképesztően ironikus tautológia, mondhatni, *fából fakarika*. S nem utolsósorban a vasból, alumíniumból és fából készített *Vályú* sorozata újfent megerősíti bennünk azt a tételt, hogy egy közönséges használati tárgy átértékeléséből, fogalmi általánosításából új tárgy, tehát egy olyan indoklás és funkció nélküli új forma születik, amelynek csak esztétikai-eszmei, művészeti-gondolati, azaz érdekektől és céloktól távoli természete van. Az itt kiállított leszűkített motívumvilágú kisbronzai két alapformának – a hengernek és hasábnak – engedelmességeknek, s ezek a kubusok improvizatív módon az arányokkal merészen játszva különböző könnyed, végletesen leegyszerűsített, már-már gyermekded (s éppen ezért humoros) témakompozíciókban – *Fasor*, *Gémeskút*, *Temető*, *Apa gyermekével*, *Detonátor*, *Zsiráf* – jelennek meg.

Az 1984-es születésű **Baráth Fábián** a vajdasági Zomborból származik. Szintén a kecskeméti Kandó Kálmán Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában tanult Lakatos Pál Sándor keze alatt, majd a Budapesti Képzőművészeti Egyetemen folytatta tanulmányait, ahol Farkas Ádám és Karmó Zoltán volt a mestere. Gondolatvilága, szellemisége, formaképzése héjszerkezetű, üreges természetű, többnyire duális felbontású, tehát a tiszta (hajlított és egyenes) síkokat és az aprólékosan megmunkált textúrájú felületeket hasonló hangsúllyal kedvelő, egyforma intenzitással kezelő szobraival erősen kötődik Lakatos Pál Sándor világához, meglátásaihoz, ám annak egy önálló változatát, ágát teremtette meg munkáiban. Különös, filozofikus gondolkodásra vall, amikor egy szobrász egyszerre fordul a testek felületéhez és a beltartalmak megjelenítéséhez; a titokképzéshez és annak felnyitásához; a semmit sem mutathoz és az izgalom felszításához; a tárgyszerűséghez és az ab-

ból fakadó átértelmezéshez; az elvonatkoztatáshoz és a konkrétsághoz; a mértani szerkezethez és az organikus anyagimádathoz; a madárperspektívához és a mélybe szálláshoz. Egyértelmű forma- és felületellentétekben gondolkodó *Híd, Tűzhányó, Víznyelő* és *Kenyér* megnevezésű bronzplasztikai kiváló példái mindezeknek.

Az 1980-ban Kisvárdán született **Boros Miklós János** Nyíregyházán járt szakközépiskolába, majd a Képzőművészeti Egyetem szobrász szakán Orr Lajos, Karmó Zoltán és Jovánovics György szárnyai alatt folytatta tanulmányait, később Bencsik István témavezető irányítása alatt a Pécsi Tudományegyetem Képzőművészeti Doktori Iskola szobrász szakán szerzett DLA fokozatot. Művésze te rendkívül letisztult nyelvezetű, egyidejűleg konceptuális és érzéki szemléletű, intellektuális irányultságú és filozofikus természetű. *Visszfény* című beltéri munkája szimultán használ lábakon álló, szertartásszerű bronzedényekben rezegetett fényvisszaverő lágy vízfelületeket, amelyeknek falon megjelenő illó képei már-már éteri dimenziókba emelik, transzcendenciákba fordítják, metafizikai fokozatokra állítják, terelik földhöz ragadt képzeletünket, gondolkodásunkat. A „*Mehr Licht!*” – *Több fényt!, Több világosságot!* jelölésű műve, amely Goethe utolsó szavait idézi, nem áll másból, mint két lefelé rénsnyire szűkülő fémlemez szembefordításából. A *Párhuzamosak a végtelenben* elnevezésű opusa, amely egy tölcseyszerűen átjárható hajlított U-alakú teret mintáz, valamint a *Fázisszobor*, amely az előzőhöz hasonlatos gondolatot testesít meg a szó szoros értelmében, illetve a *Pont most* című szoborsorozata, amely hajlított felületekből indított pontot képző, pontban végződő tölcserek-ből áll: a nem eukleidészi tér (Bolyai János, August Ferdinand Möbius és Felix Klein felfedezéseit idéző) ragyogó fantáziájú megfogalmazásai. Boros egyik jelenlegi munkájában – a *MONO* elnevezésű művére gondolok, amely az olyan, a land artot imitáló beltéri plasztikai munkái sorába illeszkedik, mint a *Gereben*, a *Vízválasztó* és a *Mezsgye* – patinázott zöld bronztűskékre, fű- és/vagy nádszá-lakra emlékeztető elemeket ütköztet rozsdásított mértani sík fémfelületekkel.

Révi Norbert Szolnokon született 1976-ban. A Budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnázium elvégzése után, ahol Meszlényi János szobrászművész volt a mestere, a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának rajz- és vizuális nevelőtanár, valamint szobrász szakán szerzett diplomát Rétfalvi Sándor irányítás alatt. Szobrászi hitvallása szerint a művészetet olyan küldetésnek fogja fel, amely a formákon keresztül üzen az embereknek. Műfajta hangsúlyozza a kifejezés fontosságát és az anyag átszellemítésének képességét. Erről tanúskodnak áldozathozó és áldozattevő emberi figurái és állatalakjai, amelyek egyszerre, tömören tektonikusak, konstruktívak, szerkezetesek, valamint méltóságteljesen organikusak, expresszívok. Olyan, az ősi civilizációk kulturális múltjába visszanyúló és a mélytudatban gyökerező szimbólumokat is használ és helyez szobrai kontextusába, mint a nap és a hold, a szikla, a híd és a folyó, a hajó vagy bárka, a kerék, a jogar, az edény, a tűkör és/vagy a dob, az ág és/vagy a kígyó. Révi Norbert bronzból készített „*Duat-bárkái*” metaforikus értelemben ott utaznak, haladnak, *révészkednek* az ősi egyiptomi napvallás szimbólumaként a csillagos égen, azaz a halál utáni élet színterén, a menny és a föld között járva.

Szabó György 1947-ben Nagykörsön látta meg a napvilágot. 1972-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskola szobrász szakán Somogyi József osztályában. 2011-ben Munkácsy-díjban részesült, mely alkalomból egy különös kiállítást rendezhetett a szolnoki Kert Galériában, ahol nemcsak bronzba öntött munkáit, de egy gigantikus helyspecifikus tereminstallációját, bejárható labirintusépítményét is láthatta a közönség. Ez az áttetsző térberendezés látványos közelségbe hozta a benne bolyongókat azt a Kondor Béla-i ízü létfelfogást, létértelmezést és érzésvilágot, amely Szabó György művészetének is a legfőbb sajátja, hiszen őt is az emberi létezés megszakíthatatlan drámájának mibenléte foglalkoztatja. Ember-angyalokat megidéző motívumait, a tatlini utópisztikus konstrukciókkal, dekonstrukciókkal versenyre kelő, tornyokra, házakra, hajókra, gépekre, gépezetekre, szekrényekre, dobozokra, vasszerkezetekre emlékeztető, lépcsőkkel, létrákkal, székekkel, folyosókkal, nyílászárókkal tarkított, kiszámíthatatlanul terjeszkedő és minduntalan meg-megroggyanó építményeit, magánmitologikus tereit, valamint napszimbólumait, időkerekeit, csigajelképeit, kvázi népművészeti díszítőelemeit, archaikus jeleit rendszerint valamilyen magaslatra, oszlopra, kubusra helyezi, emeli, világtengely-féleség köré szervezi, így adva kellő hangsúlyt – mintegy örök létbevettetséget és megszakíthatatlan tér-idő értelmhez – mondanivalójának.

Az 1969-es születésű **Meszlényi-Molnár János** pályája Budapesten indult. A Képzőművészeti Gimnázium elvégzése után a Képzőművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait Somogyi József, majd Bencsik István növendékeként. Leginkább a valóság, ám meghökkentően ötletes, szelle-

mes, olykor a kényes, nem szobrászinak tűnő, bravúros megoldásoktól sem visszariadó elbeszélő ábrázolási formákban érzi otthon magát. Gondoljunk csak a lágy kőhullámokban úszó-lebegő *Teknőc*, a kővaszonba csavart *Hempergő*, a bronztollait hullajtó, bronzszárnyára zuhanó *Ikarosz bukása* vagy a vörös márvány sziklahegyet emberfelettien „kettégörgető” *Sziszifusz* című munkájára. Meszlényi-Molnár János a szakma minden csínját-bínját ismeri, így hát nem véletlen, hogy az országos szoborrekonstrukciókban és renoválásokban is részt vesz. Már közel száz köztéri alkotás az ő műhelyéből került ki. Eddigi legfontosabb munkája *Andrássy Gyula* Kossuth téren álló bronz lovas szobrának (Zala György) rekonstrukciója volt 2013–15-ben. Az itt kiállított szobra szintén *Ikaroszt* idézi, de már figura nélkül, csak az égből hulló tollakat ábrázolva.

Gálhidy Péter 1974-ben született Budapesten. A Magyar Képzőművészeti Egyetemen szobrászatot tanult Somogyi József, Bencsik István és Karmó Zoltán irányításával, majd elvégezte a mesterképzőt is, hogy azután tanársegédként, 2014-től művésztanárként dolgozzon ugyanitt. 2019-ben Munkácsy-díjjal ismerték el meglehetősen rendhagyó, egyszerre konceptuális és érzéki, a gondolatosságra, a transzcendenciára, a látható és a láthatatlan, a valóság és az illúzió problematikájára egyaránt költőien érzékeny, a természeti világ jelenségeire fogékony művészetét. Hogy szemléletmódját és alkotó módszerét érzékeltessem, néhány jellemző munkáját kell felidézem. Ilyen például az *Erdő, szél* című alkotása, amelynek lombos kiserdőjét úgy faragta ki egy fatörzsből, hogy a tuskó tömbje földszigetként maradt meg a fák alatt. Más műveiben látszólag pop artos gesztussal, valójában a természet, a teremtett világ iránt hódolattal növényi terméseket nagyít fel, például egy négyzetes hasáb alakú ivókút gránittömbjén egy ráhajtott levélerezetet vagy a holtágak növényének, a *sulyom*nak a magját. A *legszebb tárgy ami nincs* – fogalmazza egy damilhuzalokból készített „láthatatlan” és „lebegő” székinstallációjának címében. Pilinszky János emléktáblájára pedig egy térillúziót keltő, több nézőpontból egymásra vetülő ablakkeret keresztmötívumának árnyékrajzát vetíti, helyezi bronzból, amelyet egy idézet támaszt alá: „...mint távoli nap / Vakít a szívem / Árnyéka vagyunk / Valamennyien”. A Szolnoki Bronzszobrászati Szimpóziumon készített legújabb viaszveszejtési öntvényei hasonló érzékenységek. Viszont a *Bronzág*, a *Füge*, a *Haladó palack*, a *Helyzet* és a *Kollekció* című finom, érzékeny felületű munkáiban már megjelenik a humor, az irónia, a természeti környezet iránti aggodalom érzése, sőt, egy kis társadalomkritikai él is.

Pogány Gábor Benő Szolnokon született 1962-ben. A Török Pál utcai Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola elvégzése után, ahol mestere Tóth Béla volt, Somogyi József osztályában fejezte be tanulmányait a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán. Ízig-vérig realista szobrász, ám azon kevesek közé tartozik, aki nem lezüllesztette, inkább újra felemelte, klasszikus méltóságába helyezte, személyes kifejezőeszközzé tette ezt a patinás (időtlen) stílust. Munkássága, témavilága rendkívül sokrétű. Műgonddal kivitelezett, szellemes köztéri szobraiban, kisplasztikáiban, büsztjeiben, portréiban, domborműveiben, plakettjeiben, érméiben megörökítette nemzeti nagyjaink, neves embereink, szentjeink ismert és kevésbé köztudatban lévő alakjait, valamint páratlan kutyafajtáinkat. De repertoárjában szerepelnek az ókori görög mitológia és a magyar mese- és mondavilág különös figurái és eseményei, sőt a *Biblia* egyes témái is. A szobrászállványra helyezett, megmintázott félalakos Amerigo Tot bronz felemelt ujjával mintha jelet írna egy „Madonnaszobor” homlokára...

S ezt a pillanatképet továbbgondolva úgy érzi az ember, hogy ezek a szobrászok valamennyien meghatározó jelet (jeleket) írtak a szívünkbe, kitörölhetetlen szignót (szignókat) hagytak az emlékezetünkben.

II. TÖRTÉNET – A SZOLNOKI KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSASÁG KIÁLLÍTÁSÁNAK ELSŐ ÉS MÁSODIK HELYSZÍNE

(Aba-Novák Agóra Galéria; Szolnoki Galéria, 2019. október 19 – december 15.)

A tárlattal kapcsolatban a rendezvény sajtóanyagának néhány fontos gondolatát idézném: „A Szolnoki Képzőművészeti Társaság közel 190 fős tagsága kétségtelenül egy igen reprezentatív és naprakész keresztmetszetét nyújtja a kortárs magyar képzőművészetnek. Ezen a két színteret használó reprezentatív kiállításon a legkülönfélébb műfajok, stílusok, technikák, tematikák, formák és anyagok, valamint eszmeiségek, érzések és gondolatok változatos jelenlétét tapasztalhatjuk. S az sem elhanyagolható tény, hogy a részt vevő művészek nagy részét baráti és szakmai szálak is kötik

VARGA PATRICIA MINERVA, Most már tudom, hogy nincs mód futni tőled, 2019
(A Magyar Művészeti Akadémia díja)

BUKTA NORBERT, C. S. szellemi szabadfoglalkozású I-II., 2019
(A Damjanich János Múzeum díja)

Szolnokhoz s a régi és a megújuló Szolnoki Művésztelephez. A Társaság felhívása – *Történet* címmel – a korábbiakhoz hasonlóan most is igyekezett egy olyan fogalmi fogódzót, asszociációs alapot nyújtani, amely életkortól, felfogástól, helytől függetlenül mindenki számára érvénnyel bír, és ezáltal megkönnyíti a részvétel, a bekapcsolódás lehetőségét a hagyománytisztelő és az újító szándékú művészek számára egyaránt.”

Hamvas Béla szerint a történet „abban a pillanatban kezdődik, mikor több ember azonos törvényszerűségek folyamatában együtt él”. Ezen a friss szemléletű, változatos tárlaton is ez a varázslat történik velünk...

... Ám kicsit elferdítve az első tárlaton elhangzott Hamvas Béla-i gondolatot, a másodikról már inkább azt kellene mondanom, hogy a történet „akkor és abban a pillanatban folytatódik, amikor több ember azonos törvényszerűségek folyamatában tartósan együtt él”...

Ugyanakkor a fő helyszín, a díjátadó gála sokszínűségével és anyagának osztályozhatóságával kapcsolatban a következő megmosolyogtató kiegészítéssel kívánnék élni: A KORTÁRS irodalmi és művészeti folyóirat 2010/10. számának úgynevezett Kortársalgó rovatában olvasható Szemadám Györgynek A „*materializálható vizuális csomag*” című művészeti tárgyú írása, amely egy igen figyelemreméltó, moralizáló, filozófáló, s talán már-már egy vitriolos miniesszének is elmenne. Az egykorvolt televíziós műsorvezetőként és szerkesztőként, valamint művészeti íróként és festőművészként is jól ismert alkotó és közéleti ember ebben a mindössze néhány oldalas dolgozatában a mai művészeti élet, egyáltalán a mai művészet mint világleképező, világmodellező, világleíró kifejezési eszköz furcsa visszasságairól, ellentmondásairól, tarthatatlanságairól és tévútjairól elmélkedik, s többek között szabadon idézi Eszik Alajos egy megnyitón elhangzott, talán humorosnak ítelhető, ámde komolynak is minősíthető mondatát, amely valamikor állítólag így szólt a kiváló grafikus, festőművész, illusztrátor szájából: „Én nem értem ezeket a művészettörténészeket, hogy mennyit vacakolnak ilyen-olyan irányzatok feltérképezésével, amikor a kortárs képzőművészetben összesen négy trend fedezhető fel. Úgy mint: a fényképészek, a vonalzósook, a hadonászók és a viccesek.”

Ez a frappáns kijelentés persze – különösen egy ilyen monstre festészeti kiállítás esetében, mint amilyen ez a mostani is, ahol a két helyszínt figyelembe véve majd' kétszáz alkotó művével találkozhat az ember – szemtelenül és provokatívan megmosolyogtató, megkacagtató, ugyanakkor felvillanyozza és elgondolkodtatja az embert...

Tényleg csak ennyiről lenne szó? S minden további megfogalmazás, osztályozás, okfejtő részletezés és leírás csak fölösleges erőlködés, szócséplés és szószaporítás lenne? Mégis kíséreljük meg komolyabb próba alá vetni ismereteinket és előítéleteinket!

Egyik neves művészettörténészünk például a „support / surface”, azaz a hordozó alap és a festett felület alapján a figuratív és nonfiguratív piktúra pólusai között tizenegy tendenciát ír le és különböztet meg a magyar festészetben. Úgy mint a geometrikus, a lírai absztrakt és lírai realista, az informel, a „tranzit” (azaz az irányzatokhoz nehezen sorolható), a szimbolikus vagy spirituális, a neoprimitivista, az expresszionista, a hiperrealista, a másodlagos realista (vagyis a direkt fotóleképezésen túli „mediális” eszközöket, közvetítőket használó), a kiskép (azaz a sorozatokból álló) és a monokróm festészeti törekvéseket. De választhatnánk más, hagyományosabb osztályozási lehetőségeket is. Például a funkciók szerintit. Mert vannak művek, amelyek pusztán gyönyörködtetőek, dekoratívak és díszítő jellegűek. Mások szórakoztatóak, s ezen felül katartikusak, azaz nemesítő, etikai hatásúak, vagy ösztönkielés szerinti, azaz szublimációs célúak. Megint mások egyszerűen csak kifejezésbeliek; mágikusak vagy vallási szerepkörűek; agitatívak, propagandisztikus szándékúak; kor- és kórképelemzők, azaz társadalmi tükröt tartók; emlékmegörökítők, vagyis dokumentálók; problémafeltárók és problémakutatók, azaz kísérletezők; jövőt modellezők, tehát utópisztikusak; közösségi rendeltetésűek; okító, oktatói jellegűek, sőt provokatív szándékúak. És bizonyára az sem mindegy, hogy milyen eszközt vesz a festő a kezébe: ecsetet, rongyot, gyűrt papírt, smirglit, simítókést, hengert, kaparókanalat, szórópisztolyt, légecsetet, sprayt, számítógépes egeret, 3 vagy 4D-s programot stb. Aminthogy az sem mindegy, milyen anyagban vagy anyagokban utazik az olajtól a legextrémebb közvetítőig. A megközelítési módok tehát szinte kimeríthetetlenek.

Egy a lényeg: a tisztánlátás érdekében kellene a közönség elé tárt rendszerezések, az összehasonlításokra, összevetésekre, megmérettetésekre alkalmas koncepciózus, tárgyilagos és körültekintő, tudományos igényű vagy egyszerűen csak a minőségelvű seregszemlék. És nem is szabadna másról beszélni, csak a minőségről. Mindegy, hogy mi a *történet*, a tematika, az anyag, a stí-

lus, a program, az irány, a technika és a méret... Egy a fontos: a minőség. És ebben sohasem kelle-
ne megalkudni.

Véleményem szerint ennek a magyar festészet napi kiállításnak is ez a legfőbb erénye: a stabil,
egyenletes minősége. Ide valóban ünnep belépni!

A tárlat másik legfőbb erénye a színessége. Ez persze nem azt jelenti, hogy a kiállítás minden
résztevéője egyenként is szivárványba mártott ecsettel, a teljes színkör összes színével élne. Meg-
állapításunk inkább az összkép színességére vonatkozik, amely majdhogynem százszázalékosan
háttérbe szorítja az élettelen szürke, a drámai fekete és sötét tónusok (itt természetes kivételt ké-
peznek a grafikusok) – más koncepciókban és szemléletekben talán uralkodó – jelenlétét. Mert eb-
ben a központi manifesztációban élnek, lüktetnek, terjeszkednek, bezárkóznak, párosodnak, szál-
kásodnak, tisztulnak, keverednek, megszólalnak, vitatkoznak, feleselnek, erősödnek, felfokoznak,
robbannak, harsognak, égnek, tüzesednek, ragyognak, finomulnak, lágyulnak, homályosulnak, éle-
sednek, elmélkednek, kifejeznek, jelképeznek, megszemélyesítenek, átköltötenek, megjelenítenek,
építenek, emlékeznek, szervesülnek, harmonizálnak, és legfeljebb csak áttűnnek, összeolvadnak,
párásodnak, ködösülnek, vizesednek vagy elszigetelődnek és szűkszavúskodnak a színek.

Tehát örömteli látványt nyújt ez a színgazdagság. De persze nem minden öröm, ész, értelem,
érzékenység és fantázia, ami szín, mert lehet az a bánat, a szomorúság, a szorongás, a harag, az indu-
lat és a félelem kifejeződése is. Ám nemcsak a színek felhasználásának és kifejezőerejének széles
spektruma, de a formák, témák, *történetek*, ötletek, eszközök, vélemények és kompozíciók szemé-
lyekre bontható különbözőségei, valamint az egyéni mitológiák meggyőző változatai is jó érzéssel
töltik el az embert, mert így abszolút nem szokványos, nem unalmas, mondhatni, a tartalmát tekint-
ve is kifejezetten színes és gazdag ez a tárlat.

A festészet nagyon különleges dolog, egy több tízezer éves tapasztalatfolyam eredménye,
amely folyamatban minden festő úgy foglalhatja el a helyét, ha valamilyen módon megszüntetve
megőrzi, illetve önmagába építi választott elődeinek, szellemi rokonainak eredményeit. „Az első
festmény egyetlen vonal volt, egy ember árnyékát szegélyezve, melyet a nap vetett a falra” – olvas-
hatjuk Leonardo naplójában a görög mitológia egyik ősképét vagy inkább ősképletét Somlyó György
fordításában. Ezen a tárlaton is mindenkinek van egy vagy több jól meg- és kiválasztott szellemi
előképe, esetleg stílusbokra, amelyhez „csatlakozva” hozzáadja a maga kis vagy nagy leleményét,
egyszeri és megismételhetetlen személyiségének egyéni ízét, karakterét, hogy majd ő is újabb vá-
lasztott etalonjává, előképévé válhasson egy utána színre lépő tehetségnek.

„Egy tárgy szeretete, bármelyiké – ismeretének szülötte” – állította a már idézett Leonardo
ugyanott, és ez a kijelentése ennek a *Történet* című tárlatnak is a veleje, nagy igazsága, választott
jelmondata lehetne, mert itt minden alkotó ezzel a lelki- és szakismerettel, a maga ügyszeretetének
és ügyismeretének morális tartásával viszonyul festészeti önképéhez. Ezért a stílusrokonságok
és/vagy egyéni stílusban lakások felsorolása helyett hadd forduljak inkább a szem, a látás dicsére-
téhez, amelyet szintén a már említett reneszánsz mester hagyományozott ránk, s amely rövidített
formában így hangzik: „Nem látod-e, hogy a szem öleli át a mindenség szépségét? Mestere az aszt-
rológiának, szülője a kozmográfiának? Minden emberi művészetet ő irányít, és ő javít. [...] Minden Is-
ten teremtette dolgok Legelseje, hogyan dicsérjelek, hogy mutassam fel kiváltságodat? [...] Ablaka
te az emberi testnek, melyen át a lélek kilát a világ szépségére és örvend neki, így vigasztalódva
testi börtönében, mely e nélkül a szépség nélkül örök gyötrelme volna számára. [...] A munka, me-
lyet a szem ad a kéznek, végtelen, mint a festészet bizonyítja, állat, fű, növény és tájék [valamint e
kiállítás képeinek!] megszámlálhatatlan formáit mutatva fel.”

Szóval: Éljen a művészet! Már csak azért is, mert az egyik kedvenc, Hamvas Bélától vett idézetem
így szól: „A kép jelzi azt, hogy az ember önmagában milyen erőket táplál, hová és merre koncentrálnak,
milyen hőfokon, azt, hogy mi a vágya, mitől fél, mit kíván, merre megy, mit titkol, és mivel kérkedik. [...] A művészet mondja el az ember titkos gondolatait és félelmeit, és azt, hogy mire sóvárog, mitől resz-
ket, és azt, amerre szédül. [...] A művészet ébreszti fel azokat az erőket, amelyek az emberiséget kor-
mányozzák. A művészet sokkalta fontosabb, mint a tudomány, fontosabb, mint az államhatalom, fon-
tosabb, mint a morál, vagy mint a vallás. A művészet az a kulcs, amellyel az eszme arra, akit eltakar,
visszanyitható. A művészet az, ami az ideálokról elmondja, ami bennünk igazán érdekes.”

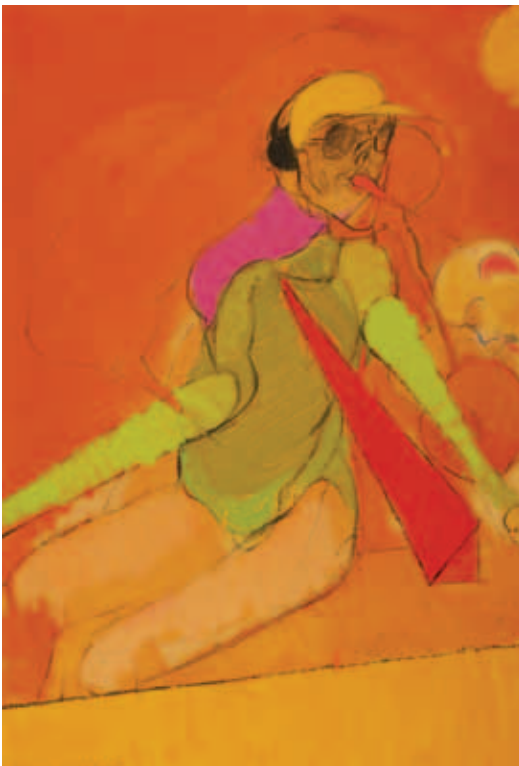
A Szolnoki Képzőművészeti Társaság „Őfelsége” *Történet* című kiállítása mintha valami nagy
gyűjtőlencse kívánna lenni ebben a 21. századi művészeti kavalkádban.

NAGY ÁRPÁD PIKA, Ingovány, 2019 (Munkajutalom)

**VÉSSEY GÁBOR,
Férfi fejhallgatóval, 2019**

**PALKÓ TIBOR,
Töretlen titkok I-III., 2019 (részlet)**

GAÁL JÓZSEF, Vezeklések kora, 2019